

Białystok, dn. 17 maja 2011r.

PS-V.431.5.7.2011.AG

**Pani
Małgorzata Wasilewska
p.o. Dyrektora Miejskiego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łapach**

Uprzejmie informuje, że w wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 7, 8, 9, 10 i 11 marca 2011r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach w zakresie realizacji zadań własnych gminy oraz zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku dokonano ustaleń opisanych w protokole kontroli. Kontrolą objęto okres od 01.01.2010r. do 31.12.2010r.

Protokół kontroli kompleksowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach został podpisany przez p.o. Dyrektora Ośrodka w dniu 06.05.2011r.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że pracownik zatrudniony od 01.10.2008r. na stanowisku p.o. Dyrektora posiada kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej, natomiast nie posiada kwalifikacji określonych art. 6 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008r., Nr. 223 poz. 1458 ze zm.), zgodnie z którym pracownikiem samorządowym zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na kierowniczym stanowisku urzędniczym może być osoba, która posiada kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania pracy na określonym stanowisku oraz dodatkowo posiada wykształcenie wyższe pierwszego lub drugiego stopnia w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym.

Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze (zarówno zwykłe i specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi) zatrudnieni są na stanowisku "opiekunka domowa". Stanowisko takie nie znajduje się w tabeli stanowisk określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. 2009r. Nr 50, poz.398 ze zm.).

Ponadto ustalono, że żadna z opiekunek świadczących usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie posiada kwalifikacji do wykonywania zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć specjalistyczne usługi, o których mowa w § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598, ze zm.).

W okresie podlegającym kontroli w dziale świadczeń i pomocy środowiskowej Ośrodka zatrudnionych było 12 pracowników socjalnych. Liczba zatrudnionych była zgodna ze standardem ustalonym w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Wszyscy pracownicy socjalni posiadają wykształcenie zgodne z ustawą o pomocy społecznej, legitymację pracownika socjalnego oraz otrzymują dodatek do wynagrodzenia

KANCELARIA OGÓLNA 1

przyjął 2011-05-13

z tytułu świadczenia pracy socjalnej w środowisku, przysługujący zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej.

Rada Miejska w Łapach podjęła uchwały: w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w art. 96 ust. 2, będących w zakresie zadań własnych., w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Przyjęto również Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2006-2013 (art. 17 ust. 1 pkt 1) oraz Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Łapy na lata 2007-2013 (art. 17 ust. 1 pkt 13). Uregulowania podjęte w uchwale w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w zakresie dożywiania, są niezgodne z ustawą z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Gmina Łapy nie posiada dokumentu określającego zasady organizowania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Ustalenia kontroli wykazały, że gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, natomiast zadania wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 8, 9, 12, nie są realizowane z uwagi na brak zgłaszanych potrzeb w tym zakresie.

Gmina realizuje zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 5 ustawy oraz zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt. 3, 4, 5. Zadanie wynikające z art. 18 ust. 6 wykonywane jest w szczególności poprzez realizację ustawy o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 oraz zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy.

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 110 ust. 4. P.o. Dyrektora MOPS w Łapach złożyła Radzie Miejskiej coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka za rok 2009 oraz przedstawiła potrzeby w zakresie pomocy społecznej na 2010 rok w dniu 26 lutego 2010r. Sprawozdanie za 2010r. oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej zostały przedstawione na sesji Rady Miejskiej w dniu 25 lutego 2011r.

Zadanie określone w art. 110 ust. 5 ww. ustawy nie było realizowane – p.o. Dyrektora Ośrodka nie wytaczała powództwa o zasądzenie alimentów na rzecz obywateli (osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne oraz udzielano pomocy przy sporządzaniu pism).

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, natomiast udostępniano druki i udzielano informacji (zadanie określone w art. 110 ust. 6 ww. ustawy).

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia w prowadzeniu postępowania administracyjnego: w większości skontrolowanych akt spraw brakuje dokumentu określonego w § 7 ust. 1 pkt. 20 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77 poz. 672, ze zm.) tj. oświadczenia o stanie majątkowym, a w przypadku wydawania decyzji administracyjnych z rygiorem natychmiastowej wykonalności uzasadnień przyczyn jego nadania.

W postępowaniach w sprawie ustalenia uprawnień do pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości:

- w 1 przypadku nie dokonano wyczerpującego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy na podstawie którego podjęto decyzję o ustaleniu uprawnień do usług opiekuńczych. Pracownik Ośrodka uzyskując informację na temat posiadania przez stronę dochodu z tytułu wynajmu lokalu, nie ustalił od kiedy strona uzyskuje ww. dochód. Ustalenie okresu otrzymywania dochodu za wynajem ma wpływ na wysokość odpłatności za usługi przyznane wcześniejszą decyzją MOPS-8137/R12/US/13/10 z dnia 01.04.2010r. - protokół kontroli str. 18, poz. 4,

- w 1 przypadku nie dokonano w 2010r. zmiany decyzji administracyjnej w zakresie zmiany odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze pomimo, że zmiana dochodu ustalonego w trakcie aktualizacji wywiadu przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i tym samym zmieniła się kwota odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze ustalana na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, co jest sprzeczne z art. 106 ust. 5 oraz 3b ustawy o pomocy społecznej – protokół kontroli str. 18, poz. 6,

- w 2 przypadkach świadczone usługi opiekuńcze w liczbie godzin niezgodnych z wymiarem określonym w decyzji przyznającej świadczenie - protokół kontroli str. 18, poz. 1, 2,

- w 7 przypadkach aktualizacja wywiadu została przeprowadzona po terminie określonym w art. 107 ust. 4 ww. ustawy o pomocy społecznej - protokół kontroli str. 18, poz. 1, 6, 7, 9, 10, 11, 12,

- w 1 przypadku brakuje podpisu strony w załączonym do akt sprawy wniosku oraz wywiadzie środowiskowym - protokół kontroli str. 18, poz. 5,

- we wszystkich sentencjach wydanych decyzji (także decyzji dotyczących zwykłych usług opiekuńczych) nie określono miejsca świadczenia usług opiekuńczych zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, a w sprawach usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi także nieczytelnie określono koszt odpłatności za usługi, do którego zobowiązano stronę - protokół kontroli str. 18, poz. 1-13, str. 9, poz. 1-10,

- w 3 przypadkach w podstawach prawnych decyzji przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze zamieszczono art. 106 ust. 1, 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej – decyzje te nie dotyczyły zmiany decyzji - protokół kontroli str. 18, poz. 1, 2, 6.

W sprawach dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej ustalenia kontroli wykazały nieprawidłowości i uchybienia:

- we wszystkich skontrolowanych rozstrzygnięciach decyzji zmieniających oraz ustalających odpłatność osób umieszczonych w domu pomocy społecznej organ ustalił własną odpłatność (Gminy Łapy) za pobyt stron w ww. placówce. Rozpatrywane sprawy dotyczyły odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej osoby umieszczonej, czyli rozstrzygnięcie powinno dotyczyć wyłącznie jej praw i obowiązków, natomiast wnoszenie opłat przez gminę za jej mieszkańca skierowanego do domu pomocy społecznej nie jest indywidualną sprawą rozstrzyganą w drodze decyzji administracyjnej - protokół kontroli str. 13, poz. 2, 4, 5, 6,

- w 2 przypadkach organ dokonał zmiany decyzji administracyjnej w zakresie zmiany odpłatności za pobyt w DPS poprzez zmianę decyzji zmieniającej, a nie decyzji pierwotnej, ustalającej odpłatność w DPS - protokół kontroli str. 13, poz. 5, 6,
- w 2 przypadkach w podstawie prawnej decyzji ustalającej odpłatność powołano się na art. 106 ust. 1 i 5 - decyzje te nie dotyczyły zmiany decyzji - protokół kontroli str. 13, poz. 2, 4.

W sprawach dotyczących ustalenia uprawnień do zasiłków stałych stwierdzono:

- w 2 przypadkach w aktach spraw brak wywiadu, o którym mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej - protokół kontroli str.15, poz. 13, 14,
- we wszystkich przypadkach dotyczących zasiłków stałych w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej znajduje się zapis dotyczący opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie nadaje ośrodkowi pomocy społecznej prawa do wydawania decyzji w tej sprawie. Zapis o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie jest częścią rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały i ma wyłącznie charakter informacyjny - protokół kontroli str. 15, poz. 1-15,
- we wszystkich przypadkach w pouczeniu decyzji dotyczących zasiłków stałych dokonano zapisu „kwota zasiłku stałego podlega waloryzacji zgodnie z postanowieniami art. 35 a ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 30 ustawy o pomocy społecznej – osobie uprawnionej do zasiłku stałego przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin: przysługują one również osobom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu (...)” – powyższe regulacje dotyczyły ustawy z dnia 29.11.1990r o pomocy społecznej (Dz. U. 1998r. Nr 64, poz. 414 ze zm.), która utraciła moc z dniem 01.05.2004r. - protokół kontroli str. 15, poz. 1-15,
- w 14 przypadkach w uzasadnieniu decyzji dokonano zapisu „w związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej na podstawie art. 106 pkt 3c w związku z tym świadczenie wypłacane są co do dziesiątej części grosza od 1 kwietnia 2007” – ww. artykuł został uchylony przez art. 1 pkt 37 lit. b) ustawy z dnia 16.02.2007r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U z 2007r. Nr 48, poz. 320), zmieniającej ustawę z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr. 64, poz.593 ze zm.) z dniem 1 kwietnia 2007r. - protokół kontroli str. 15, poz. 1-13 i 15,
- w 4 przypadkach brak w decyzjach sprecyzowanego terminu wypłaty świadczenia - protokół kontroli str. 15, poz. 3, 4, 8, 13,
- w 1 przypadku dokonano błędnego zapisu w uzasadnieniu decyzji „zasiłek okresowy przysługuje (...), zasiłek okresowy dla osoby samotnie gospodarującej(...), okres na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy (...)", pomimo, iż przyznano stronie świadczenie w formie zasiłku stałego - protokół kontroli str. 15, poz. 14.

Ponadto w sprawach dotyczących przyznania: zasiłku okresowego, zasiłku celowego, specjalnego celowego, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pomocy udzielonej osobom opuszczającym zakłady karne oraz posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności - przyznawanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 29.12.2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- w 4 przypadkach w sentencji decyzji zapisano błędnie okres przyznania świadczenia tj. od dnia złożenia wniosku, pomimo że uprawnienie i wypłata świadczeń obejmowały okres miesiąca kalendarzowego - protokół kontroli str. 6, poz. 3, 5, 8 oraz str.13, poz. 9,
- w 8 przypadkach w sentencji decyzji dokonano zapisu "zasiłek celowy i w naturze" pomimo, że świadczenie przyznane powyższą decyzją zostało wypłacone w formie pieniężnej - ustawa o pomocy społecznej nie przewiduje pomocy w "naturze" - protokół kontroli str. 6, poz.1, 2, 3, 6, 9, 8 oraz str. 13 poz. 3, 5,
- w 1 przypadku przyznano pomoc celową z przeznaczeniem na zakup posiłku, pomimo, że strona wniosła o przyznanie pomocy na zakup leków. W wywiadzie środowiskowym nie odnotowano przyczyny zmiany przeznaczenia zasiłku celowego - protokół kontroli str. 6, poz.10,
- we wszystkich skontrolowanych aktach spraw dotyczących przyznania usług opiekuńczych brakuje zaświadczeń lekarskich potwierdzających, iż ze względu na stan zdrowia, wiek osoba wymaga pomocy w formie usług opiekuńczych - protokół kontroli str. 9, poz. 1-10,
- w 4 przypadkach, ustalając uprawnienie do świadczenia, uwzględniono dochód inny niż uzyskany w terminie określonym w art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej - protokół kontroli str. 9, poz. 3, 9, 6, protokół kontroli str. 20, poz.1,
- wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne przyznające świadczenie w formie usług opiekuńczych podjęto powołując się w podstawie prawnej na art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej - decyzje te nie dotyczyły zmiany decyzji - protokół kontroli str. 9, poz. 1-10,
- we wszystkich podstawach prawnych decyzji dotyczących przyznania dożywiania powoływano się na nieobowiązującą ustawę z dnia 10 grudnia 1993r. o finansowaniu gmin (Dz. U. 129, poz. 600 ze zm.), która utraciła moc z dniem 31.12.1999r. - protokół kontroli str. 11, poz. 1-15,
- we wszystkich podstawach prawnych decyzji przyznających dożywianie nie powoływano się na art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, będący delegacją do wydania decyzji - protokół kontroli str. 11, poz. 1- 15,
- w 3 przypadkach zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, określonych w § 7 ust. 1 pkt.7 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego - protokół kontroli str. 11-12, poz. 10, 12 oraz str. 20, poz. 15,
- w 9 przypadkach w uzasadnieniu wydanych decyzji dokonywano zapisu, że odstępuje się od zwrotu wydatków za udzielone świadczenie, pomimo, że dochód wnioskodawcy nie przekroczył kryterium dochodowego wynikającego z art. 5 ust. 1 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa (...)" i pomoc była przyznana nieodpłatnie - protokół kontroli str. 12, poz. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12,
- w 2 przypadkach brakuje dokumentów potwierdzających szczególnie trudną sytuację zdrowotną np. zaświadczeń lekarskich, faktur za leki uzasadniających przyznanie pomocy - protokół kontroli str. 16, poz. 5, 6.

Przyczyną powstania powyższych nieprawidłowości i uchybień jest niedostateczna znajomość aktów prawnych, w szczególności ustawy o pomocy społecznej oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy, a także brak wystarczającego nadzoru p.o. Dyrektora jednostki nad realizacją zadań.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialny jest p.o. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach oraz Burmistrz Łap.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuje p.o. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach do:

1. Zapewnienia realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez osoby posiadające kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
2. Stosowania nazewnictwa stanowisk pracy osób wykonujących zadania z zakresu usług opiekuńczych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
3. Przedsięwzięcie działań zmierzających do dokonania zmian w podjętej przez Radę Miejską uchwale w sprawie ustalenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w zakresie dożywiania,
4. Podjęcia działań w celu określenia sposobu sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (art. 44 ww. ustawy),
5. Wyjaśnienie stanu faktycznego oraz zgodnie z dokonanymi ustaleniami weryfikację przyznanych świadczeń w sprawie określonej w protokole kontroli str. 18 poz. 4,
6. Prawidłowego ustalenia wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze w sprawie określonej w protokole kontroli str. 18 poz. 6,
7. Prawidłowego stosowania obowiązujących przepisów: ustawy o pomocy społecznej, rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności:
 - ustalania dochodu zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej,
 - uzupełniania wniosku oraz wywiadu środowiskowego o podpis strony,
 - przyznawania pomocy zgodnie z potrzebami wnoszonymi przez stronę, a w przypadku zmiany przeznaczenia pomocy odnotowanie faktu w aktach sprawy,
 - sporządzania wywiadów, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej,
 - sporządzania aktualizacji wywiadów środowiskowych zgodnie z terminem określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
 - świadczenia usług opiekuńczych w liczbie godzin zgodnych z wymiarem określonym w decyzji administracyjnej,
 - prawidłowego konstruowania podstaw prawnych decyzji, przywoływania aktualnych przepisów prawnych, starannego i prawidłowego sporządzania uzasadnień decyzji,
 - w treści decyzji przyznających usługi opiekuńcze dokonywania czytelnych zapisów dotyczących kosztów odpłatności za usługi, a także określania miejsca świadczenia usług opiekuńczych,
 - określania sprecyzowanych terminów wypłaty świadczeń w decyzjach administracyjnych,
 - kompletowania materiałów dowodowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- formułowania rozstrzygnięć decyzji zmieniających oraz ustalających odpłatność za pobyt osoby umieszczonej w DPS tylko w zakresie jej praw i obowiązków,
- dokonywania zmiany decyzji administracyjnej w zakresie zmiany odpłatności za pobyt w DPS poprzez zmianę decyzji pierwotnej, ustalającej odpłatność.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej kierownikowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego, zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Otrzymuje:

Burmistrz Łap

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

